EILANDSRAAD VAN ARUBA

Notulen 1965 **No.** 7

NOTULEN

van de openbare vergadering van de Eilandsraad

op donderdag 21 oktober 1965, des avonds om 8.00 uur.

Behandelde onderwerpen:

VOORZITTER: O.S. Henriquez, Gezaghebber.

SEKRETARIS: A.J. Booi, Sekretaris van het eilandgebied.

Aanwezig zijn de leden: D.G.Croes, J.U.Maduro, A.I.W.Wijngaarde, E.R.Finck, F.D.Figaroa, A.Werleman, I.S. de Cuba, L.Croes, M.Croes, J.Geerman, J. Erasmus, A.Falconi, F.V.Lacle, D.Tromp, D.Flemming, L.V.Britten, L.A.I. Chance, alsmede de gedeputeerden D.C.Mathew en G.A.Oduber.

Afwezig zijn de leden: W.C.Anslijn, M.Irausquin, M. de Cuba en C.A.Eman.

DE VOORZITTER: Ik open hiermee deze openbare vergadering van de Eilandsraad en heet U allen van harte welkom.
Ik stel thans aan de orde agenda-punt nummer 1:

1. Ingekomen stukken:

a. Brief van het Bestuurscollege dd. 15 oktober 1965 betreffende het inbrengen van het Sheraton-projekt bij de N.V. Aruven. (Ag.no. 2990; bijlage 1965 no. 59).

DE VOORZITTER: Aangezien dit geen ontwerp-eilandsverordening is, hoeft dit stuk niet naar de huishoudelijke vergadering, tenzij de Raad daar de voorkeur aan geeft. Van de zijde van het Bestuurscollege wil ik naar voren brengen, dat wij wel graag op enige haast willen aandringen aangezien de gunningstermijn afloopt op 10 november aanstaande. Mocht de machtiging van Nederland vóór die tijd, dat is dus over drie weken al, eigenlijk over twee weken, afkomen, dan zouden wij graag tot gunning van dit werk willen overgaan. Maar indien de Raad er prijs op stelt om het naar de huishoudelijke vergadering te verwijzen, dan heb ik geen bezwaar. Wij zullen trachten om zo spoedig mogelijk een vergadering bijeen te roepen.

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, ik zou graag een verzoek aan U willen doen, maar ik moet U wel zeggen dat ik het stuk ontvangen heb en zo op tafel laten liggen, omdat ik dacht dat U normale procedure zou volgen, namelijk: verwijzen naar de commissie.

Thans zou ik willen voorstellen om dit alsnog op de agenda van de huishoudelijke vergadering van maandag op te voeren.

DE VOORZITTER: Kan de Raad zich daarmee verenigen? Dan wordt dit verwezen naar de huishoudelijke vergadering en wij zullen het brengen op de agenda van aanstaande maandag.

b. Brief van het Bestuurscollege dd. 4 oktober 1965 inzake te treffen voorzieningen ten behoeve van "De Olde Molen". (Ag.no. 7063; bijlage 1965 no. 56).

Ook met dit stuk hebben wij in zo verre enige haast, dat hoe eerder dit bedrijf open kan gaan, vóór dat het aanstaande toeristen seizoen aanvangt, hoe beter het zou wezen. Ik wil U daarom voorstellen om ook dit stuk te verwijzen naar de huishoudelijke vergadering van aanstaande maandag.

Op voorstel van de Voorzitter wordt het stuk verwezen naar de huishoudelijke vergadering.

c. Brief van de Algemene Rekenkamer Nederlandse Antillen dd. 7 oktober 1965 no. 4121/AR houdende aanbieding van het verslag betreffende haar werkzaamheden in 1964 ten behoeve van het eilandgebied Aruba.

Op voorstel van de Voorzitter wordt het stuk verwezen naar het Bestuurscollege voor commentaar aan de Raad.

d. Brief van het Bestuurscollege dd. 13 oktober 1965 betreffende de de verstrekking van een lening aan de heer A.R.Oduber. (Ag.no. 9286; bijlage 1965 no. 58).

Op voorstel van de Voorzitter wordt het stuk verwezen naar de huishoudelijke vergadering.

2. Ontwerp-eilandsverordening tot vaststelling van het slot van de rekening van het Water- en Energiebedrijf over het dienstjaar 1959. (Ag.no. 1725; bijlage 1965 no. 29).

De Algemene Beschouwingen worden geopend.

DE HEER J.GEERMAN: Señor Presidente, mi tin algo di remarca riba e asunto aki, pero mi ta warda te na e begroting di 1966 pa mi bin cu mi argumento. (Mijnheer de Voorzitter, ik heb wel enkele aanmerkingen op deze aangelegenheid, maar ik wil ze aanhouden tot bij de behandeling van de begroting voor 1966).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het ontwerp in zijn geheel aangenomen.

3. Ontwerp-eilandsverordening tot vaststelling van het slot van de rekening van het Water- en Energiebedrijf over het dienstjaar 1960. (Ag.no. 975; bijlage 1965 no. 33).

De Algemene Beschouwingen worden geopend.

DE HEER A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, aan de ene kant ben ik wel tevreden met het antwoord van het Bestuurscollege, dat er terminste een verklaring gegeven is, waar het verschil ligt in de financiële magazijnadministratie. Toch zegt het Bestuurscollege, dat dit misschien te wijten is aan het systeem van steekproef-gewijze inventarisatie bij dit bedrijf. Wij zouden graag weten wat voor verbetering het Bestuurscollege in dit opzicht heeft gebracht en of er nu zekerheid is dat er een behoorlijke controle is op de inventarisatie van dit bedrijf en ook van de andere bedrijven.

DE VOORZITTER: Ik kan de heer Werleman antwoorden, dat deze gewijzigde inventarisatie plaats vindt op advies van de Accountant's Dienst en dat het Bestuurscollege de verzekering heeft gekregen van de Accountant's Dienst, dat met het nieuwe systeem voorkomen zal kunnen worden, dat wij dergelijke verschillen krijgen. Het was indertijd niet mogelijk om volledige inventarisatie toe te passen iedere keer. Maar ik heb verder de verzekering gekregen, dat dit voortaan voorkomen kan worden. Hoe dit onderzoek, dit inventarisatie-systeem, dit nieuwe systeem dus in detailles zal plaats vinden, kan ik de heer Werleman moeilijk zo voor de vuist uitleggen, maar als de heer Werleman zich hier voor geinteresseerd is, dan is het altijd mogelijk om eens een keer langs te komen, desnoods samen met het hoofd van de Accountant's Dienst, dan kunnen wij een volledig idee geven op welke wijze deze inventarisatie in de toekomst zal plaats vinden.

De Algemene Beschouwingen worden gesloten.

Zonder hoofdelijke stemming wordt het ontwerp in zijn geheel aangenomen.

4. Ontwerp-eilandsverordening tot vaststelling van het slot van de rekening van het bedrijf Telefoondienst over het dienstjaar 1960. (Ag.no. 976; bijlage 1965 no. 32).

De Algemene Beschouwingen worden geopend.

DE HEER J.GEERMAN: Señor Presidente, mi kier sa con a para cu e promesa di e Bestuurscollege locual a wordo haci dos aña pasa ten aanzien di e herziening di e loonschaalnan di e Telefoondienst.
(Mijnheer de Voorzitter, ik wil wel weten hoe het staat met de toezegging van het Bestuurscollege, die twee jaar geleden werd gedaan ten aanzien van de herziening van de loonschalen bij de Telefoondienst).

DE VOORZITTER: Ik wil de heer Geerman wel even op attenderen, dat wij hier niet de begroting van de Telefoondienst behandelen, maar de eindrekening. Echter, indien de betrokken gedeputeerde zomaar antwoord op kan geven, dan heb ik geen bezwaar.

DE HEER D.C.MATHEW, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, naar aanleiding van de vraag van de heer Geerman kan ik hem verzekeren, dat dit inderdaad de aandacht van het Bestuurscollege heeft en dat binnen afzienbare tijd een afgerond voorstel zal worden voorgelegd aan de Raad.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het ontwerp in zijn geheel aangenomen.

5. Ontwerp-eilandsverordening tot vaststelling van het slot van de rekening van het bedrijf Dienst voor Openbare Werken over het dienstjaar 1959. (Ag.no. 166; bijlage 1965 no. 30).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het ontwerp in zijn geheel aangenomen.

6. Ontwerp-eilandsverordening tot vaststelling van het slot van de rekening van het bedrijf Dienst voor Openbare Werken over het dienstjaar 1960. (Ag.no. 977; bijlage 1965 no. 34).

Zonder hoofdelijke stemming en zonder beraadslaging wordt het ontwerp in zijn geheel aangenomen.

7. Ontwerp-eilandsverordening tot vaststelling van het slot van de rekening over het dienstjaar 1959. (Ag.no. 616; bijlage 1965 no. 31)

Zonder hoofdelijke stemming en zonder beraadslaging wordt het ontwerp in zijn geheel aangenomen.

8. Ontwerp-eilandsverordening tot vaststelling van het slot van de rekening over het dienstjaar 1960. (Ag.no. 979; bijlage 1965 no. 35).

Zonder hoofdelijke stemming en zonder beraadslaging wordt het ontwerp in zijn geheel aangenomen.

9. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de begroting van het Administratiebureau Ontwikkelingsprojecten voor het dienstjaar 1962 (1e wijziging). (Ag.no. 2952; bijlage 1965 no. 23).

Zonder hoofdelijke stemming en zonder beraadslaging wordt het ontwerp in zijn geheel aangenomen.

10. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de Beheersverordening Administratiebureau Ontwikkelingsprojecten (Ab. 1961 no. 28). (Ag.no. 5225; bijlage 1965 no. 24).

Zonder hoofdelijke stemming en zonder beraadslaging wordt het ontwerp in zijn geheel aangenomen.

11. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de begroting van het Water- en Energiebedrijf voor 1961 (4e wijziging). (Ag.no. 5077; bijlage 1965 no. 27).

Zonder hoofdelijke stemming en zonder beraadslaging wordt het ontwerp in zijn geheel aangenomen.

12. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de begroting van de Dienst van Openbare Werken voor het dienstjaar 1963 (4e wijziging). (Ag.no. 5081; bijlage 1965 no. 25).

De Algemene Beschouwingen worden geopend.

DE HEER F.D.FIGAROA: Señor Presidente, mi kier puntra ki control tin riba e chauffeurnan di Openbare Werken kende de vez en cuando ta core auto bao di influencia di alcohol, di bebida. Mi kier cierto control riba e punto aki. Pasobra manera nos ta mira tin hopi gasto despues cu e borachonan ta cohe auto di Gobierno y nan ta bay core cu ne, dal auto di hende kibra y despues Gobierno tin cu paga e gastonan ey. Pa evita e cosnan mester tin un cierto control y mira ken tambe ta laga nan core auto Dienst bao di e condicionnan ey.

(Vertaling)

Mijnheer de Voorzitter, ik wil graag weten welke controle er bestaat op de chauffeurs van Dienst Openbare Werken, die zo af en toe een wagen besturen onder de invloed van alcohol. Ik wil graag een controle hierop. Want, zoals wij kunnen zien, zijn er veel kosten mee gemoeid, wanneer die dronkaards een dienstwagen nemen en er mee gaan rijden, andermans wagen in de prak rijden en de Overheid die kosten moet betalen. Om die dingen te vermijden dient er een zekere controle te zijn, ook om te zien wie toestemming geeft om een dienstwagen te laten besturen onder dergelijke omstandigheden.

DE VOORZITTER: Señor Figaroa, pa contesta bo pregunta, e controle cu Señor Figaroa ta puntra di djele, ta e mesun controle cu tini pa tur chauffeur. Mescos cu tur chauffeur ariba nos isla, chauffeurnan di Openbare Werken tampoco no por maneha auto bao di enfluencia di alcohol. E unico controle cu nos tin, ta cu polis ta vigila ariba e caminda pa controla esey y e mesun control ey ta valido tambe pa e chauffeurnan di Gobierno. Mi por sigura Señor Figaroa cu di nos banda, es ta di Bestuurscollege, nos lo trata tur posibel pa evita tal cos. Pero tin biaha ta imposibel pa evita un asunto asina ora cu chauffeur dicidi di dal su beter na ora di trabao mas bez no tin hende pa stop e. Ta ora cu un cos socede nos ta haya sa. Asina tin biaha ta humanamente imposibel pa e Bestuurscollege preveni den e cosnan aki. Pero caminda cu nos por evite, nos lo no laga di haciële sigur. Mi ta spera cu e contesta aki por a satisface señor Figaroa.

(Vertaling)

Mijnheer Figaroa, in antwoord op Uw vraag wil ik zeggen, dat de controle die door U wordt verzocht, dezelfde controle is die bestaat op alle chauffeurs. Als alle andere chauffeurs op ons eiland, mogen de chauffeurs van Dienst Openbare Werken ook geen wagens besturen onder invloed van alcohol. De enige controle die wij kennen is, dat de politie op de wegen patrouilleren om dat te controleren en diezelfde controle geldt ook voor de chauffeurs van de Overheid. Ik kan de heer Figaroa verzekeren, dat wij van onze kant, dus van de kant van het Bestuurscollege, alles zullen betrachten om iets dergelijks te voorkomen. Maar soms is het onmogelijk om zoiets te voorkomen, wanneer dus die chauffeur besluit om gedurende werktijd enkele borrels te nemen, dan kan niemand hem dat verhinderen. Pas wanneer er iets gebeurt, komen wij dat te weten. Zodoende is het menselijk onmogelijk voor het Bestuurscollege om die dingen te voorkomen. Maar waar wij dit kunnen voorkomen zullen wij niet nalaten dit dan ook zeer zeker te doen. Ik hoop, dat dit antwoord de heer Figaroa zal voldoen.

De Algemene Beschouwingen worden hierbij gesloten.

Zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijden 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20 en het ontwerp in zijn geheel.

13. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de begroting van de Dienst van Openbare Werken voor het dienstjaar 1964 (4e wijziging). (Ag.no. 3435; bijlage 1965 no. 22).

De Algemene Beschouwingen worden geopend Zijn er leden die het woord verlangen? Zo niet, dan gaan wij over tot de artikelsgewijze behandeling.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijden 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 en 9.

DE HEER A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, voordat U dit ontwerp afklopt, wil ik even een kleine toelichting. Bij de toelichting Baten en Lasten wat de faecaliëndienst betreft, staat hier dat er daar voortdurend wordt overgewerkt. Mijnheer de Voorzitter, in dat geval, is het misschien niet zo dat er een uitbreiding nodig is of meer trucks aangeschaft moeten worden en dat het nodig is dat er meer personeel in dienst wordt genomen? Want men werkt tot 's avonds laat en soms ook op 's zondags. Als dat het geval is dan denk ik dat er plaats is om een uitbreiding tot stand te brengen.

DE HEER I.S. DE CUBA, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, deze overuren moeten meestal gemaakt worden voor controle op andere mensen die in dienst zijn en soms ook wanneer de truck moet werken voor spoedgevallen voor het pompen van beerputten en zo. Het is niet te voorkómen.

DE VOORZITTER: Met andere woorden, het heeft geen verband met het aantal auto's, omdat op een gegeven ogenblik op bepaalde tijden men dus meteen moet optreden om een beerput te ledigen hetgeen op overtime gebeurt.
Ik mag aannemen dat hier ook overwerk bij is in verband met feestdagen en vrije dagen, zoals de laatste dagen nogal een paar geweest zijn, wanneer de faecaliën-truck moet optreden dan worden deze mensen dus voor overwerk vergoed.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het ontwerp verder in zijn geheel aangenomen.

14. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de begroting voor 1964 (3e wijziging). (Ag.no. 6650; bijlage 1964 no. 33).

De Algemene Beschouwingen worden geopend.

DE HEER A.WERLEMAN: Wat betreft de verhoogde kosten bij de restauratie van de Mater Dei Huishoudschool zegt het Bestuurscollege dat dit niet te wijten is aan constructie-fouten, doch aan de omstandigheden tijdens de bouw aangezien het dakbedekkings-materiaal minder goed bleek te voldoen dan was te voorzien.
Mijnheer de Voorzitter, dat zal wel een reden zijn, maar het is niet voldoende. Wie moet hiervoor verantwoordelijk gesteld worden? Iemand die slecht materiaal heeft geleverd en de aannemer, die dit werk heeft gedaan die zijn ervoor verantwoordelijk of bij de Openbare Werken, iemand die de controle had moeten uitoefenen. Met dit te vertellen zijn wij er nog niet.

DE HEER J.GEERMAN: Señor Presidente, en coneccion cu e hendenan sin trabao ariba Aruba unda cu aki e begroting mester wordo cambia cu 25% mi ta pidi tur e stemnan di Raad no pa hise cu 25% so, pasobra e trabaonan di school di E.E.G. no ta bay cuminsa pa awor. E trabao di vliegveld gebouw no ta bay cuminsa pa awor. E trabao di e hospitaal no ta bay cuminsa pa awor, y tur e trabaonan cu e tin planea no ta cuminsa pa awor. Mi ta pidi tur e stemnan di Raad anto, no solamente pa hise cu 25% manera cu ta proponi aki, pero pa pone 50 hende mas na trabao, pasobra tin tata di familia cu aworaki ta sin trabao y mi ta kere cu ta mas cu husto cu un hende cu tin un tiki di conciencia por duna e permiso pa hisa e bedrag aki mas ainda cu asina Werkverschaffing por pone 50 hende mas na trabao.

(Vertaling)

Mijnheer de Voorzitter, met betrekking tot de mensen die zonder werk zijn op Aruba, wil ik de stemmen van de leden van deze Raad vragen, waar de begroting gewijzigd dient te worden met 25%, om dit niet alleen maar met 25% te verhogen, want de schoolprojekten van de E.E.G. zullen nog niet tot stand komen, het werk aan het stationsgebouw bij het vliegveld zal nog niet begonnen worden, het werk van het nieuwe hospitaal zal ook nog niet beginnen en al de andere werken van projekten die gepland zijn zullen voorlopig niet beginnen. Met het oog daarop dus vraag ik de stemmen van de leden van deze Raad, niet alleen om dit met 25% te verhogen, zoals hier wordt voorgesteld, maar om bovendien 50 mensen meer aan het werk te plaatsen, want er zijn veel gezinshoofden, huisvaders, die thans zonder werk zijn en ik ben van mening, dat iemand met humane gevoelens er wel voor zal zijn om toestemming te geven om dit bedrag te verhogen, om zodoende 50 mensen meer werkzaam te hebben bij de Werkverschaffing.

DE HEER M.CROES: Mijnheer de Voorzitter, ik vind het voorstel van de heer Geerman wel zeer sympathiek, doch aangezien wij volgende maandag bij de commissie-vergadering een soortgelijk voorstel zullen gaan bespreken, zou ik gaarne willen voorstellen om uw bespreking aan te houden tot volgende week maandag en dan kunnen wij nog verder zien.

DE HEER F.D.FIGAROA: Señor Presidente, despensami, pero mi no ta comprende e asunto aki mucho bon. Segun nos ta trata aki un "wijziging" di e begroting 1964 y nos ta bin cu e deseonan pa hise cu 25% y ta gastonan cu a wordo haci caba cu nos tin djis pa aproba, nada mas. Nos por pidi, pero no tin nada di pidi, e cos a pasa hopi tempo caba.

(Vertaling)

Mijnheer de Voorzitter, neem mij niet kwalijk, maar ik begrijp dit niet zo goed. Volgens mij behandelen wij hier de wijziging van de begroting van 1964 en wij komen hier met wensen om dit te verhogen met 25%, terwijl deze uitgaven zijn, die reeds gemaakt zijn en die wij alleen maar hebben goed te keuren, niets anders. Wij kunnen wel vragen maar er valt niets te vragen hier, dit is iets, dat reeds lang is gebeurd.

DE VOORZITTER: De heer Werleman had het over de dakbedekking van de Mater Dei Huishoudschool. Het gebeurt wel eens in de praktijk dat er nieuwe materialen worden uitgeprobeerd. Dit gebeurt in overleg met het toezichthoudend personeel van Openbare Werken en het gebeurt wel eens meer dat zo op eerste gezicht dit materiaal wel geschikt lijkt en dat men het om verschillende redenen, zij het technische danwel financiële redenen, het wel eens willen proberen. Hier is geen sprake van de aannemer, omdat dit met goedvinden van het toezichthoudend personeel van de Dienst van Openbare Werken is geschied. Dus wij kunnen moeilijk de aannemer hiervoor gaan aanspreken. Dit is dus een tegenvaller, inderdaad, maar wij moeten rekening houden met het feit, dat wanneer wij experimenteren of willen proberen andere materialen toe te passen er behalve meevallers zijn, er ook wel eens een keer een tegenvaller kan zijn.
Señor Geerman a propone pa hisa e begrotingspost di Werkverschaffing, pero manera señor Figaroa a bisa caba nos ta tratando wijziging di 1964 actualmente. Mi no ta kere cu ta e bedoeling di meneer Geerman pa hisa e krediet di 1964, asina ta nos ta larga esey pa mas despues. Daarmee hoef ik de heer Croes niet meer te beantwoorden en de heer Figaroa ook niet meer. De heer Geerman en de heer Croes kunnen er nog op terugkomen eventueel wanneer wij de wijziging voor 1965 gaan behandelen.

(Vertaling)

De heer Geerman heeft voorgesteld om de begrotingspost voor de Werkverschaffing te verhogen, maar zoals de heer Figaroa terecht heeft opgemerkt, behandelen wij hier thans de wijziging van de begroting van 1964. Ik geloof niet, dat het de bedoeling is van de heer Geerman om het krediet van 1964 te gaan verhogen, zodoende zullen wij dit voor later aanhouden.

De Algemene Beschouwingen worden gesloten.

Zonder hoofdelijke stemming wordt het ontwerp in zijn geheel aangenomen.

15. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de begroting voor 1964 (8e wijziging). (Ag.no. 6589; bijlage 1965 no. 37).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het ontwerp in zijn geheel aangenomen.

16. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de begroting voor 1965 (le wijziging). (Ag.no. 4094; bijlage 1965 no. 21).

De Algemene Beschouwingen worden geopend.

DE HEER J.GEERMAN: Mijnheer de Voorzitter, nu wens ik wel mijn opmerking te handhaven en ik hoop dat aanstaande maandag in de huishoudelijke vergadering de stukken ter tafel gebracht zullen worden, zodat wij dan kunnen spreken over de werkverschaffing.

DE HEER F.D.FIGAROA: Señor Presidente, por ta cu ta un casualidad, pero e cos ta masha straño cu nos ta haya akinan e cuenta cu nos a puntra tocante di e saldo di Algemeen Financieringsfonds pa 1 di juli 1965. Si no ta pa e diferencia chikito den e suma cu a wordo drecha den e suma cu tin poni aki den, e saldo dia 1 di juli lo tabata casualmente nada. Pa mi ta un poco straño, mi no sa si ta asina e ta en verdad. Mi ta accepta esey. Pero tin biaha esey ta duna hende di pensa.

(Vertaling)

Mijnheer de Voorzitter, het kan zijn dat het een toeval is, maar dit is zeer vreemd. Wij hebben hier het geval waar wij gevraagd hebben naar het saldo van het Algemeen Financieringsfonds per 1 juli 1965. Ware het niet voor het kleine verschil in het bedrag, dat hier werd gewijzigd, zoals hier aangegeven, dan zou het saldo per 1 juli totaal niets zijn. Dat is voor mij een beetje vreemd, ik weet niet of het inderdaad zo is. Ik aanvaard het. Maar soms geeft dat aanleiding tot denken.

DE VOORZITTER: Het spijt mij, Mijnheer Figaroa, misschien ligt het wel aan mij, maar uw opmerking is mij niet duidelijk. Hebt U bezwaar om het in het Hollands te zeggen, want misschien is het een moeilijke zaak en ik zou graag de heer Chef Financiën willen inschakelen in deze.

DE HEER F.D.FIGAROA: In de aanbiedingsbrief bij ontwerp-eilandsverordening werd abusievelijk gesteld dat dekking van de daar bedoelde uitgave verkregen wordt, door, onder meer, een bedrag van f.165.213,-- uit het algemeen financieringsfonds aan te wenden. Dit bedrag had f. 145.313 moeten zijn hetgeen ook blijkt uit de post 601-03-0-86 onder Reserve-Kas en Verrekendienst.

Het algemene saldo van het Algemeen Financieringsfonds bedroeg per 1 juli 1965 f. 19.900,--. Dit bedrag is precies het verschil tussen die twee voorgaande bedragen. Daarom vond ik het een beetje vreemd, omdat het niet boekhoudkundig is bijgewerkt op die manier. Ik dank U.

DE VOORZITTER: De heer Geerman kan ik antwoorden, dat wij gaarne bereid zijn de zaak, die hij naar voren gebracht heeft, namelijk het verhogen van het krediet van de Werkverschaffing, te behandelen in de aanstaande huishoudelijke vergadering. Dit is precies wat de heer Max Croes al eerder voorgesteld heeft vanavond en wat ik van mijn kant ook naar voren had willen brengen toen de heer Geerman hierover begon. Er is dus van het Bestuurscollege al een voorstel om dit bedrag te verhogen en het lijkt mij inderdaad juist om eventueel van gedachten te wisselen naar aanleiding van dat voorstel, te zijner tijd.
De heer Figaroa kan ik mededelen naar aanleiding van zijn vraag, dat de cijfers zoals genoemd in de ontwerp -verordening juist waren. Alleen het bedrag genoemd in de aanbiedingsbrief was fout, en dat was gecorrigeerd. Dus het is helemaal geen toeval. Het is dus dat het bedrag in de begroting juist was, maar in de aanbiedingsbrief verkeerd en dat is dus nu gecorrigeerd.

Zonder hoofdelijke stemming wordt het ontwerp in zijn geheel aangenomen.

17. Ontwerp-eilandsverordening houdende overdracht van het vorderingsrecht van het eilandgebied Aruba ingevolge het tweede lid van artikel 86 van de Eilandenregeling Nederlandse Antillen op de rechtspersoon de Nederlandse Antillen, aan de Ontwikkelingsbank Aruba N.V. (Ag.no. 5979; bijlage 1965 no. 38).

De Algemene Beschouwingen worden geopend.

DE HEER M.CROES: Mijnheer de Voorzitter, alvorens ik een beslissing nam, hoe ik dit punt zou behandelen, heb ik een zware gewetensstrijd moeten voeren wat het zwaarst zou wegen, de autonomie of de economie. Wij hebben ons allen verbonden om mede te werken tot de verbreding van de economische basis van het eilandgebied Aruba, en ik ben een der leden, die hierin meerdere malen heeft verklaard, dat wij hiertoe desnoods bereid moeten zijn om offers te brengen. Echter, Mijnheer de Voorzitter, moeten wij wel voor ogen houden, dat wij onze autonomie met een zekere trots moeten bewaren of reserveren. Met de aanneming van de Ontwikkelingsbank, waaraan ik heb medegewerkt, hebben wij, volgens mij, nog steeds een klein gedeelte van onze autonomie afgeknot. Wij hebben dat gedaan ten gunste van de economische ontwikkeling van Aruba. Nu gaan wij een stap verder. Wij staan een gedeelte van ons vorderingsrecht op gelden, die wij van het Land te goed hebben af aan deze Ontwikkelingsbank. Met dit systeem, Mijnheer de Voorzitter, hangt ons een soort beslag altijd boven het hoofd, al is het een gedeeltelijk beslag. Maar, wat het nog erger maakt, Mijnheer de Voorzitter, is dat ook gelden, die gegarandeerd zijn, die geleend zijn aan derden onder garantie van het eilandgebied, hieronder vallen en alhoewel ik wil mee werken aan dit ontwerp, wil ik het Bestuurscollege in overweging geven en ook aan de andere leden van de Raad in de toekomst wanneer dergelijke garanties worden aangegaan, ze met nog meer zekerheden te omringen, dan in het verleden misschien het geval was geweest. Dan zouden wij desnoods nog het risico kunnen aangaan zonder dat het gevaar ons altijd boven het hoofd blijft hangen, dat de Ontwikkelingsbank gebruik zou kunnen maken van haar vorderinsrecht, die wij haar nu geven en dat wij inderdaad in een financiële krappe positie zullen kunnen komen te verkeren. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, het vorderingsrecht, dat het eilandgebied Aruba heeft ingevolge artikel 86, lid 2 van de Eilandenregeling, dragen wij nu over aan de bank, althans gedeeltelijk. Dit is een gevolg, een consequentie van hetgeen waarmee wij begonnen waren bij de oprichting van de Ontwikkelingsbank Aruba. Ik zie in deze overdracht van de vorderingswet helemaal niet, dat de autonomie van het eilandgebied beknot wordt. Mijnheer de Voorzitter, als wij het even eenvoudig uitleggen: het eilandgebied Aruba gaat een lening aan en hiervoor moet garantie gesteld worden. Als wij gewoon als burger bij een bank aanlopen om geld te lenen dan wordt het huis of wat dan ook als pand gelegd. Wij kunnen moeilijk het eiland Aruba als borg stellen, omdat het eiland niet verkocht kan worden. Mijnheer de Voorzitter, volgens artikel 86 heeft het eilandgebied Aruba het recht te vorderen van de Overheid, een zeker percentage van hetgeen geïnd is aan inkomsten en andere belastingen. Mijnheer de Voorzitter, nu stelt het eilandgebied Aruba, dat dit vorderingsrecht gedeeltelijk gegeven wordt aan de bank. Mijnheer de Voorzitter, het is gewoon maar een vorm om garant te stellen, dat wij dit geld betalen elk jaar. Er had ook een andere vorm gekozen kunnen worden. Deze vorm is misschien voor sommige mensen niet helemaal leuk, maar ik zie niet in, dat hier de autonomie van Aruba enigszins beknot wordt. Deze fractie zal daarom vóór zijn straks bij de stemming om dit ontwerp goed te keuren. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, wij kunnen ons met dit voorstel verenigen, echter onder de voorwaarde dat voor het eilandgebied Curaçao ook een gelijkluidende regeling zal gelden. Slechts onder deze voorwaarde kunnen wij onze stem aan dit ontwerp geven. Ik dank U.

DE HEER J.GEERMAN: Señor Presidente, cu Corsow nos no tin niks te maken. Esaki ta un asunto di Aruba y nos ta traté aki den Arubaanse Eilandsraad. (Mijnheer de Voorzitter, met Curaçao hebben wij niets te maken. Dit is een zaak van Aruba en wij behandelen het hier in de Arubaanse Eilandsraad.

DE VOORZITTER: Thans zal ik zowel de heer Croes als de heer Finck willen antwoorden op hetgeen zij naar voren hebben gebracht. Wij, van het Bestuurscollege moeten eerlijk toegeven, dat wij ook niet erg enthousiast zijn over deze oplossing. Wij hebben zowel praktische bezwaren als bezwaren van principiële aard en van juridische aard naar voren gebracht bij de Landsregering. Wij hebben daar echter niet veel succes mee gehad bij de Landsregering. Ten aanzien van onze bezwaren van praktische aard is men ons op enkele punten tegemoet gekomen. Ten aanzien van onze bezwaren op principiële en juridische aard heeft men ons niet kunnen overtuigen. Echter, heeft de Landsregering gesteld, dat zolang deze regeling niet in het leven wordt geroepen, het niet mogelijk zal wezen verdere financiering en betalingen te bewerkstelligen ten aanzien van de welvaartsplannen van Aruba. Nu moet ik er volledigheidshalve en ook eerlijkheidshalve bij zeggen, dat de Antilliaanse Regering gesteld heeft, dat zij van haar kant, deze voorwaarde weer moet stellen, omdat Nederland bepaalde voorwaarden stelt voor de zekerheidstelling, zoals de heer Finck dat zeer juist naar voren heeft gebracht, van deze leningen. Dus voor de Antilliaanse Regering worden door de Nederlandse Regering zodanige voorwaarden gesteld, dat de Antilliaanse Regering zich genoodzaakt vindt om ons deze regeling voor te leggen. Ik kan U eerlijk zeggen, dat het Bestuurscollege deze regeling van haar kant heeft aanvaardt, zij het dan onder protest, dat wil zeggen dat wij onze principiële en juridische bezwaar handhaven.

De heer Werleman verklaart namens zijn fraktie, dat hij zich met dit ontwerp kan verenigen mits een gelijkluidende regeling zal gelden voor Curaçao. Dit is een beetje vreemde voorwaarde. Volgens mij zal de Raad zich moeten uitspreken. Voor of tegen zal het moeilijk zijn een dergelijke voorbehoud te maken en met de heer Geerman ben ik het persoonlijk ook eens, dat het een gevaarlijk precedent is wanneer wij ons hier op Aruba gaan binden aan voorwaarden die betrekking hebben op het eilandgebied Curacao. Ik geloof, dat wij een autonoom eilandgebied zijn en dat wij de zaak voor onszelf moeten regelen. Mocht U geen genoegen nemen met deze regeling, dan kunt U altijd tegen stemmen.

Zijn er leden, die in de tweede ronde het woord willen voeren?

DE HEER M.CROES: Mijnheer de Voorzitter, ik betwist het standpunt van de heer Finck, dat er bij leningen zekerheidstellingen moeten worden geeist, geenszins. Ik ben het roerend met hem eens en ik heb dat ook naar voren laten komen, door de opmerking, dat wanneer het eilandgebied straks leningen gaat garanderen aan derden en die leningen, vallen onder de vorderingsrecht van de Ontwikkelingsbank dat het Bestuurscollege of het eilandgebied althans met zorgvuldigheid te werk gaat. Maar bij mij gaat het er veel meer om de vorm. Door het vorderingsrecht op in- uit- en doorvoerrechten en omzetbelastingen, hetzij althans een gedeelte daarvan, af te dragen kunnen wij in een positie komen te verkeren, dat wij een gedeelte van de geldmiddelen, die wij nodig hebben om op onze begroting aan te wenden, zullen kunnen missen. Ik ben er van overtuigd, dat de ontwikkelingsprojekten wel goed zijn bestudeerd en redelijke kans van slagen hebben. Maar, Mijnheer de Voorzitter, een garantie dat zij zullen slagen hebben wij geenszins, dat moet de praktijk uitwijzen. Dus mijn bezwaar tegen de vorm blijft nog steeds bestaan, alhoewel ik het roerend mee eens ben, dat wij de grootst nodige zekerheidstellingen aan iedere instantie, die ons geld verschaft, moeten geven. Ik dank U.

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, ik zeg nogmaals, dat het niet de meest elegante vorm is, maar de Antilliaanse Regering moet een garantie hebben. En als ik de gedachtegang van de heer Max Croes goed begrepen heb, dan zegt hij dat het misschien mogelijk zou zijn, dat wij eens niet kunnen voldoen aan de eisen, aan de voorwaarde. En dan zouden wij dan kunnen beslissen of wij de aflossing in zijn geheel moesten doen of niet. Als ik dat goed begrepen heb, Mijnheer de Voorzitter, dan geeft de heer Max Croes hiermee te kennen, dat de Antilliaanse Regering zeker moet zijn van deze garantie. En wanneer wij nu reeds beginnen te denken, dat wij misschien eens niet zullen kunnen betalen, omdat wij andere dingen te doen hebben, dan is dat ook de gedachtegang van de Antilliaanse Regering die zekerheid wil hebben. Nogmaals, Mijnheer de Voorzitter, het is niet de meest elegante vorm. Er is misschien een andere, en daarom vind ik het prettig als hier een lid in de Raad zegt, dat hij tegen deze vorm is, en dat hij dan voor zichzelf, nadat hij wekenlang dit stuk gehad heeft met een voorstel komt, opdat wij dat kunnen behandelen. Maar wij horen alleen maar dat deze vorm niet de juiste is. Mijnheer de Voorzitter, ik wacht nog steeds op de juiste vorm van de heer Max Croes. Ik dank U.

DE HEER A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik ben blij te vernemen, dat het Bestuurscollege de verklaring heeft gegeven, dat wij niets met Curaçao te maken hebben en dat wij niet alles moeten aannemen wat Curaçao aanneemt. Mijnheer de Voorzitter, ik kan niet begrijpen dat het anders moet zijn dan dat Aruba en Curaçao gelijke voorwaarde in dit opzicht krijgen. Ik kan toch niet goedkeuren, en U trouwens ook niet, dat Curaçao straks betere voorwaarden krijgt in dit opzicht. Dat bedoelen wij.

U had ook principiële bezwaren, Mijnheer de Voorzitter, en die hebt U gehandhaafd en toch het voorstel aangenomen. Dus volgens mij is dat niet helemaal vreemd en onze houding is dan ook niet vreemd. Dus wij willen niet, dat straks Curaçao betere voorwaarden gaat krijgen dan Aruba. Daar zijn wij tegen. Ik dank U.

DE HEER J.GEERMAN: Señor Presidente, mi sabi cu es asunto aki no ta sinta ningun hende bon. Pero bao di circumstancianan cu nos ta haya nan aden, y si nos kier pa e ontwikkelingsprojektonan di Aruba sigui e marcha cu nan ta den, nos no tin otro manera di haci sino accepta e voorwaardenan aki. E ta penoso, verdaderamente, manera Señor Presidente a splica, pero nos no tin otro manera di haci pa acceptanan.
Senor Werleman, si Corsow no accepta nan, Corsow no ta haya ni un cent chikito for di Hulanda door di e Antilliaanse Regering. Masha danki.

(Vertaling)

Mijnheer de Voorzitter, ik weet dat deze zaak iedereen een beetje zwaar op de maag ligt, maar onder de omstandigheden waarin wij ons bevinden en indien wij willen zien, dat de ontwikkelingsprojekten van Aruba hun beloop krijgen, blijft ons geen andere weg open dan deze voorwaarden te aanvaarden. Het is pijnlijk, inderdaad zo, zoals U, Mijnheer de Voorzitter, reeds hebt uitgelegd, maar er is geen andere weg, dan ze te aanvaarden. En mijnheer Werleman, indien Curacao deze regeling niet aanvaardt, dan krijgt Curacao geen rode centvan Holland via de Antilliaanse Regering. Ik dank U.

DE VOORZITTER: Op hetgeen de heer Croes en de heer Finck naar voren gebracht hebben in de tweede ronde, hoef ik, geloof ik niet verder in te gaan.
Ten aanzien van de heer Werleman zou ik willen stellen, dat de heer Geerman mij de woorden uit de mond haalt. Stel eens voor dat het op Curaçao maanden duurt voordat men tot overeenstemming komt over deze regeling. Wij, hier in de Raad, zouden beslissen, dat wij akkoord gaan met deze regeling, mits op Curaçao dezelfde regeling wordt toegepast. Dat zou dan betekenen, dat voor de Antilliaanse Regering onze regeling dus afhankelijk wordt gesteld van de uiteindelijke overeenstemming met Curaçao, die, zoals ik reeds zei, eventueel op korte termijn kan worden afgerond, maar ook maanden kan duren. Dat zou dan betekenen dat Aruba, net zo min als Curaçao gedurende die tijd enig cent ter betalingen kan ontvangen. Ter geruststelling wil ik de heer Werleman mededelen, dat in het schrijven dat wij van de Regering hebben ontvangen - ik wil verwijzen naar onze aanbiedingsbrief aan de Raad - duidelijk blijkt dat het hier gaat om een regeling voor de eilandgebieden, Curaçao en Aruba. Dus uit het schrijven van de Regering blijkt duidelijk, dat men aan een enkele regeling denkt voor beide eilandgebieden. Ik hoop, dat wat dat betreft, de heer Werleman gerust kan wezen.

De Algemene Beschouwingen worden bij deze gesloten.

DE HEER A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, wij willen geen hoofdelijke stemming, maar wel aantekening.

DE VOORZITTER: Alleen aantekening dus van de fraktie van de U.N.A. dat Uw bezwaar is dat voor Curaçao eventueel een andere regeling wordt getroffen dan voor Aruba.

DE HEER A.WERLEMAN: Wij hebben bezwaar indien Curaçao een betere regeling zou krijgen dan Aruba.

DE VOORZITTER: En als Curaçao slechtere regelingen krijgt dan Aruba, dan hebt U geen bezwaar. Wij zullen aantekeningen maken van Uw standpunt.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het ontwerp in zijn geheel aangenomen met aantekening, dat van de zijde van de fraktie van de Union Nacional Arubano, bezwaar is, indien voor Curaçao een betere regeling komt.

18. Verslag van de raadscommissie belast met de bestudering van en rapportering omtrent de taxitarieven dd. 13 oktober 1964 no. 175/1964 Geheim (Bijlage 1965 no. 17).

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, is het karakter van "geheim" nu weg?

DE VOORZITTER: Inderdaad, Mijnheer Finck. Het is al verwezen naar de huishoudelijke commissie.

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, ik zou het Bestuurscollege willen voorstellen de suggesties, die gedaan zijn in dit rapport door de commissie te bestuderen en eventueel uit te werken en met een voorstel te komen aan de Raad.

DE VOORZITTER: Dus het komt neer op een verwijzing van het rapport naar het Bestuurscollege en het Bestuurscollege verzoeken om met voorstellen te komen. Kan de rest van de Raad zich daarmee verenigen? Zo ja, dan wordt dit stuk verwezen naar het Bestuurscollege met het verzoek om aan de Raad een concreet voorstel te doen.

19. Brief van het Bestuurscollege dd. 30 maart 1965 no. 11592/1964 betreffende de organisatie van het Maatschappelijk Werk. (Bijlage 1965 no. 18).

De Algemene Beschouwingen worden geopend.

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, ik wil namens deze fraktie verklaren, dat wij dit een bewijs van goed beleid achten, dat het Bestuurscollege overgegaan is om Drs. van Gent uit te nodigen om hier de zaak te bestuderen, rapport uit te brengen en met voorstellen te komen en dat bovendien, wat voor ons van heel groot belang is, het Bestuurscollege deze voorstellen ook heeft willen overnemen. Helaas zullen er enkele jaren mee gemoeid zijn, voor wij zover zijn dat het helemaal rond is - als het ooit eens rond komt. Maar, Mijnheer de Voorzitter, dit is feitelijk geen verzoek wat U ons hier in de Raad doet, het is meer een mededeling en U vraagt feitelijk of wij reeds onze gevoelens omtrent de bovengenoemde opzet willen mededelen. Onze gevoelens van deze fraktie, Mijnheer de Voorzitter, zijn het volgende: dat wij ten volle achter het Bestuurscollege staan voor wat betreft deze mededeling; dat wij U de garantie kunnen geven, dat over het volgend jaar U onze steun zult krijgen vòor het uittrekken van gelden voor het sturen van Antilliaanse meisjes om de studies van sociale werkster te volgen; en dat U verder kunt rekenen op alle uitgaven die verband houden met de organisatie van dit departement. Voor zover er gelden beschikbaar zijn, maar dat is een hoofdpijn voor U en niet voor ons. Verder, Mijnheer de Voorzitter, staat deze fraktie geheel achter dit voorstel. Ik dank U.

DE HEER F.D.FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter, het stelt ons tot verheugenis, dat het Bestuurscollege eindelijk met het voorstel komt om het verlenen van onderstanden en de toewijzing van kaarten voor vrije geneeskundige behandeling bij eilandsverordening wil regelen en in studie zal nemen.

Wij zijn ten zeerste verheugd daar voor en ik hoop, dat wij spoedig nog meer daarover zullen horen. Ik dank U.

DE VOORZITTER: Ik zal namens het Bestuurscollege verklaren, dat wij zeer erkentelijk zijn voor uw uitspraak ten aanzien van dit programma. Uw steun is niet alleen voor ons een machtiging om verder te gaan, maar ook moreel van grote waarde. Het Bestuurscollege voelt zich zeer versterkt in deze en ik kan U de verzekering geven, dat wij zeer diligent zullen zijn in deze. Dit is inderdaad een zeer belangrijke zaak, die vooral de laatste jaren op Aruba zeer actueel is gaan worden. Wij hopen met man en macht hier het hoofd aan te kunnen bieden, daarbij genietende van de technische steun die ons door Nederland wordt geboden.

Zonder hoofdelijke stemming gaat de Raad in principe akkoord met het voorstel.

20. Brief van het Bestuurscollege dd. 19 augustus 1965 no. 2672 betreffende de bouw van botenstallingen. (Bijlage 1965 no. 42).

De Algemene Beschouwingen worden geopend.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, het voorstel is zeer toe te juichen, dat de oude botenstallingen worden afgebroken en in plaats daarvan nieuwe stallingen gebouwd worden. Een van de voornaamste redenen die het Bestuurscollege heeft gegeven voor dit voorstel is het feit, dat deze oude krotten met het oog op het toerisme weinig aantrekkelijk zijn en daarom worden zij afgebroken en vervangen door nieuwe. Mijnheer de Voorzitter, bij het bevorderen van het toerisme is dit natuurlijk een zeer goed voorstel en wij zijn daarmee ook blij. Mijnheer de Voorzitter, ik wil de aandacht van het Bestuurscollege ook bij het volgende vragen en dat is ook ter bevordering van het toerisme. Als een toerist op een eiland komt ziet hij het eiland in eerste aanzicht, maar daarna ziet hij het eiland en omgeving. Mijnheer de Voorzitter, bij deze wil ik ook voorstellen of het Bestuurscollege,haar aandacht kan geven aan de omgeving ten Westen van de Haven- en Loodsdienst in Oranjestad, want dat is eigenlijk de eerste blik, die de toeristen krijgen als zij op Aruba komen. Mijnheer de Voorzitter, dit aanzicht is zeker niet toe te juichen. Misschien kan het Bestuurscollege, de lieden van de Werkverschaffing gebruiken om deze omgeving een beetje schoon te maken en ook te zijner tijd als het nodig is botenstallingen te bouwen in plaats van de oude krotten die daar zijn op het ogenblik.

DE HEER D.G.CROES: Señor Presidente, den e reunion di comision caba, nos partido a reconoce cu nos ta di acuerdo cu e proposicion di Bestuurscollege aki pa traha e botenstallingen pa algun piscadornan na Noord.
Mi kier puntra Bestuurscollege cu no obstante e daknan bieuw cu nan tin ey banda, tin casita tambe mei-mei di nan di algun doñonan.
Mi sa cu nan ta tereno priva cu algun di e hendenan tin ta pasa plaisir ey nan nan weekend. Mi ta puntra Bestuurscollege si Bestuurscollege tin intencion tambe di elimina e casitas ey nan tambe, pasobra nan tambe ta un bista mahos ey banda. Fuera di esey mi kier sugiri na Bestuurscollege por si acaso e tin placa ariba begroting pa traha e botenstallingen tambe na otro parti di isla por ehempel na Savaneta y na San Nicolas. Lo ta masha consehable tambe pa e piscadornan di Savaneta y di e otro districtonan tambe haya e mes un tratamiento cu esnan di Noord. Masha danki.

(Vertaling)

Mijnheer de Voorzitter, reeds in de commissie-vergadering heeft onze fraktie te kennen gegeven, in te stemmen met het voorstel van het Bestuurscollege om deze botenstallingen te bouwen voor de vissers te Noord. Ik wil het Bestuurscollege nu vragen wat er gebeurt met de huisjes, die

daar tussen die bouwvallige krotten in staan, die opgetrokken zijn op particulier terrein, waar sommige mensen met de week-ends hun vertier zoeken.
Ik wil het Bestuurscollege vragen of het de bedoeling is om ook deze huisjes op te ruimen, omdat ook zij een lelijk aanblik geven op die plaats.
Verder wil ik het Bestuurscollege vragen of er ook geld staat op de begroting om die botenstallingen op andere plaatsen op het eiland te bouwen, bijvoorbeeld te Savaneta en San Nicolas. Het zal wel zeer aan te bevelen zijn, dat de vissers van Savaneta en andere districten ook de beschikking krijgen over die stallingen, net als te Noord. Ik dank U.

DE HEER L.V.BRITTEN: Ik juich het ten zeerste toe, Mijnheer de Voorzitter, dat het Bestuurscollege zal overgaan tot ontruiming van de visserskrotten en dat er nieuwe botenstallingen zullen worden gebouwd. Alhoewel wij al antwoord hebben ontvangen, wil ik het Bestuurscollege toch verzoeken om die botenstallingen binnen afzienbare tijd te laten bouwen.

DE HEER A.WERLEMAN: Ik heb maar een vraag, Mijnheer de Voorzitter. Ik wou vragen hoe het staat met de nieuwe beroepsvissers, die in de aangegeven plaatsen botenstallingen willen hebben. Moeten zij die zelf bouwen, of worden zij ook gebouwd door het Gouvernement?

DE HEER J.GEERMAN: Señor Presidente, mi ta bay full akkoord cu e voorstel di Bestuurscollege den e asunto aki. Solamente mi tin un peticion chikito na Bestuurscollege y ta esaki. Den mes manera cu nos ta weita pa elimina e chosanan aki mi ta pidi Bestuurscollege pa tene cuenta cu ora e hendenan pidi pa traha industria manera Cempro tin pabao di D.O.W. bay abao, pa Bestuurscollege tene cuenta cu e lugarnan aki segun mi no ta ideal pa industrie terrein, pasobra cu ora cu Aruba progresa den toerismo nos lo no tin lugar pa mas desarollamento, pasobra e lugar lo ta industrie-terrein; e industrie-terrein ta pertenece na otro lugar y no na e lugar unda cu e ta aworaki. Mi ta spera cu Bestuurscollege lo tene cuenta cu esey.

(Vertaling)

Mijnheer de Voorzitter, ik ga geheel akkoord met het voorstel van het Bestuurscollege in deze. Ik heb slechts een klein verzoek aan het Bestuurscollege en dat is het volgende:
In hetzelfde licht dat wij deze opruiming van de krotten bezien, wil ik het Bestuurscollege verzoeken rekening te houden met het feit, dat wanneer men aanvrage doet om een industrie op te zetten, zoals bijvoorbeeld de Cempro ten Westen van D.O.W. in westelijke richting, het Bestuurscollege zich voor ogen houdt, dat, naar mijn mening, deze plaats niet geschikt is voor industrie terrein, aangezien Aruba thans in ontwikkeling is op toeristisch gebied en dat wij dan later niet meer over terreinen zullen beschikken voor verdere ontwikkeling, want dat industrie-terrein behoort op een andere plaats te zijn gesteld en niet waar het thans is. Ik hoop dan ook, dat het Bestuurscollege daar wel rekening mee zal houden.

DE VOORZITTER: De heer Chance kan ik mededelen, dat, zoals reeds in onze Memorie van Antwoord is gesteld, dezelfde vraag is naar voren gebracht in de huishoudelijke vergaderingen eigenlijk heeft het Bestuurscollege dit al geantwoord. Eigenlijk zou ik kunnen volstaan met de heer Chance te verwijzen naar de Memorie van Antwoord. Maar ik heb geen bezwaar om de heer Chance ook in deze openbare vergadering toezegging te doen, dat wij zullen nagaan in hoeverre ook deze oude rommel of de krotten die daar bij de haven- en loodsdienst staan worden opgeruimd. Als ik mij niet vergis, zit in dit plan ook bootstallingen voor deze omgeving, dus de eventuele opruiming van deze krotten zal pas kunnen plaats vinden nadat die stallingen er zijn.

Dan pas kunnen die krotten verdwijnen. Maar behalve die krotten ligt er ook wat rommel en wij zullen nagaan of dat opgeruimd kan worden.

Señor Dominico Croes ta puntra dos cos. Na promer lugar, e ta puntra que hubo di e casitanan cu no ta di piscadornan, casitanan cu varios hende tin cant'i lama, mas bien pa picnic. Ta verdad cu tin tal casita nan aya y nos di parti Gobierno nunca a duna permiso, ni pa e tereno, ni den sentido di un bouwvergunning. Esnan cu a traha e casitanan ey a traha e cosnan ey sin permiso, completamente contra di e ley. Nos a trata masha hopi pa find out ta kende, pero den dia bo no ta haya nan eynan y ta masha dificil pa haci proces-verbaal den e casonan aki.
Mi por sigura señor Croes cu Bestuurscollege no ta contento cu e situacion ey y esey ta un di e motibonan cu nos a dicidi di traha e botenstallingen pa piscador. Anto e ora ey nos por ruim op tur krotnan.
E cos ta bira mas facil, pasobra e piscadornan por haya nan botenstalling y automaticamente e casitanan y e krotnan ta bay. E bedoeling ta pa e casitanan aki bay.
Tocante Savaneta y San Nicolas lo mi kier splica manera a wordo splica caba den nos Memorie van Antwoord, cu por lo pronto nos kier a cuminsa haci e cos aki den e bario, den e area cu nos ta yama bestemmingsplan di Aruba, cual ta cay bao di toerismo, p'esey nos ta considera e gasto grandi aki justifica. Loke mi kier propone anto ta, cu por lo pronto nos cuminsa cu esaki y si e resulta un exito y si por bin cu bon motibo pa haci e otro caminda tambe, semper bay nos por considera esey ainda.

(Vertaling)

De heer Dominico Croes vraagt twee dingen. Op de eerste plaats vraagt hij hoe het staat met de huisjes, die niet van de vissers zijn, die huisjes die vele mensen daar langs de zee hebben staan, die veelal gebruikt worden voor picnic. Inderdaad zijn er zulke huisjes daar langs de zee maar van de zijde van de Overheid hebben wij nooit hiertoe toestemming gegeven, noch voor het terrein, noch in de zin van een bouwvergunning. De personen, die die huisjes daar hebben gebouwd hebben dat gedaan zonder vergunning, geheel in strijd met de wet. Wij hebben getracht om uit te vinden wie dat zijn, maar overdag vindt men hen niet daar en het is ook heel moeilijk om proces-verbaal op te maken in deze gevallen. Ik kan de heer Croes verzekeren, dat het Bestuurscollege niet happy is met deze toestand en vandaar dat wij dan ook besloten hebben om deze botenstallingen te laten bouwen voor de vissers. Dan kunnen wij meteen al die krotten opruimen. Zodoende wordt de zaak veel eenvoudiger, want de vissers krijgen dan hun botenstallingen en de krotten en de huisjes zullen dan vanzelf wel verdwijnen. Het is de bedoeling, dat deze huisjes verdwijnen. Wat betreft Savaneta en San Nicolas, wil ik hier even uitleggen zoals wij reeds in de Memorie van Antwoord hebben uitgelegd, dat wij voorlopig willen beginnen met deze botenstallingen in die omgeving, die wij bestemmingsplan Aruba noemen, vallende onder toeristenontwikkeling, daarom vinden wij deze grote uitgave verantwoord.
Wat ik dus wil voorstellen is om voorlopig hiermee te beginnen en als het een succes blijkt te zijn en indien er een goede reden bestaat om dit elders ook te doen, dan kunnen wij te allen tijde dit in overweging nemen.

De heer Britten verzoekt een en ander met de grootste spoed te willen bewerkstelligen. Ik kan de heer Britten de verzekering geven, dat wij in deze diligent zullen wezen. Het Bestuurscollege zal niets liever zien dan dat deze krotten morgen reeds verdwenen.

De heer Werleman vraagt hoe het staat met de nieuwe beroepsvissers, additionele beroepsvissers, waar zij dan terecht kunnen. Het aantal stallingen, die wij gepland hebben houdt rekening met een zekere flexibiliteit. Maar inderdaad, het kan best wezen dat wij na enige tijd het aantal zullen moeten uitbreiden. De vraag is echter of het op Noord zal zijn of bij Palm Beach of bij Taratata. Dus ik geloof, dat het beter is om even na te gaan en af te wachten hoe het in de praktijk uitwerkt, dan kan in bepaalde plaatsen het aantal faciliteiten uitgebreid worden.
De heer Geerman heeft bezwaren tegen de omgeving, waar onder andere Cempro staat, als industrie terrein. Hij zou dat liever zien als terrein in verband met de toeristische plannen. Ik moet de heer Geerman mededelen, dat dit hele terrein sinds geruime tijd is aangewezen als industrie terrein. De strook tussen de weg en de zee is sinds jaren aangewezen als Vrije Zone. En doordat die strook is aangewezen als Vrije Zone is het dus logisch om het terrein daarachter te gebruiken voor industrieën. Dus het is juist de bedoeling om vanaf, laten wij zeggen, het kantoor van Openbare Werken tot ongeveer aan de Eagle het terrein te reserveren vóór industrieën.
Ten Noorden van de weg voor industrieën in algemene zin, ten zuiden van de weg voor eventuele vestigingen in de Vrije Zone. Hier is veel belangstelling voor. Diverse verzoeken zijn onlangs binnen gekomen voor vestiging in die omgeving voor de zogenaamde klein-industrie. Wij vinden deze omgeving zeer geschikt voor klein-industrie, omdat het dus vrij dicht bij de haven ligt, andere mogelijkheden zijn er eigenlijk niet voor vestiging van kleine industrieën bij de haven. Overigens geloven wij dat vanaf de Eagle tot aan Malmok er voldoende ruimte is voor een behoorlijke toeristische ontwikkeling voor nog vele jaren.

Thans gaan wij over tot de tweede ronde.

DE HEER J.GEERMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik wil alleen voor de record er bij voegen, dat naar mijn bescheiden mening dit nooit ter sprake is gekomen in de Eilandsraad, dat deze strook grond is aangewezen als industrie terrein. Misschien in de gedachtegang van het Bestuurscollege was het wel zo geweest maar bij de Raad denk ik niet, dat het ooit ter sprake is gekomen.

DE HEER L.V.BRITTEN: Mijnheer de Voorzitter, gaat het Bestuurscollege deze vissers voor hun oude krotten vergoeding geven?

DE VOORZITTER: Mijnheer Geerman, ik kan U mededelen, dat dit niet als een officieel industrie terrein is aangewezen geworden, vandaar dat het nooit in de Raad is gekomen. Maar het is heel normaal, dat het Bestuurscollege bij het uitvoeren van werkzaamheden een zekere planning heeft en een deel van deze planning is dan, zij het on-officieel, dat men dit terrein min of meer reserveert voor industrie-vestiging en nogmaals omdat wij van mening zijn, dat het daar het meest geschikt voor is, meer dan voor toeristische projekten.
De heer Britten kan ik mededelen, dat wij niet van plan zijn voor deze krotten een vergoeding te geven om de doodeenvoudige reden dat deze krotten zonder onze vergunning op onze grond werden gebouwd. Afgezien van de vraag of deze krotten iets waard zijn en dan nog wil ik tegenover stellen, dat wij van onze zijde een heel groot bedrag gaan uitgeven om nieuwe faciliteiten daar voor deze zelfde vissers beschikbaar te stellen. Ik geloof, dat dit als het ware al een vergoeding is in natura dan, zij het dan niet in eigendom voor wat zij hadden.

DE HEER L.V.BRITTEN: Ja, Mijnheer de Voorzitter, ik heb deze vraag alleen gesteld, omdat deze botenstallingen te allen tijde eigendom van de Overheid blijven.

DE VOORZITTER: De krotten waar U het over hebt, zijn ook van ons. Zij zijn op onze grond.

DE HEER L.V.BRITTEN: Ik zou dat niet zeggen, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Ik wel. Wij zouden ook eens een vergoeding aan ons zelf kunnen geven. Mag ik aannemen, dat de Raad zich kan verenigen met deze aangelegenheid?

DE HEER J.ERASMUS: Mijnheer de Voorzitter, mag ik een vraag stellen?

DE VOORZITTER: Mijnheer Erasmus, het spijt mij zeer. U hebt noch in de eerste ronde noch in de tweede ronde het woord gevraagd.

Zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel van het Bestuurscollege aangenomen.

21. Brief van het Bestuurscollege dd. 4 september 1965 no. 4782 betreffende de voorlopige goedkeuring van plan en grondtekening van een te onteigenen perceel te Mahuma. (Bijlage 1965 no. 53).

De Algemene Beschouwingen worden geopend.

DE HEER F.D.FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter, het bevreemdt ons, dat wij geen antwoord van het Bestuurscollege hebben ontvangen op destijds in de vergadering gestelde vragen, welke aanbiedingen of offertes aan de eigenaren van deze gronden zijn gedaan en welke bezwaren deze eigenaren er tegen hadden om deze gronden niet aan de Overheid over te dragen. Onzerzijdsvoelen wij er veel meer voor, dat men hier overgaat tot de voorgestelde regeling, namelijk dat het eilandgebied Aruba dat aandeel koopt van degenen, die bereid zijn hun aandeel te verkopen en dat het eilandgebied daarna de werkzaamheden op dat terrein uitvoert en zodoende de eigenaar in deze dwingt over te gaan tot een openbare verkoop, zodat deze transaktie alsnog in zekere zin op een minnelijke schikking zou kunnen blijken. Dat woord onteigening klinkt een beetje zwaar. Ik weet niet of het Bestuurscollege in deze nog verdere uitleg zal willen geven. Ik dank U.

DE HEER E.R.FINCK: Ik heb alleen maar een vraag voor het Bestuurscollege. Wat wordt bedoeld met voorlopige goedkeuring? Als wij het voorlopig goedkeuren ontvangt U dan daarmee van ons machtiging om over te gaan tot onteigenen of komt U ons straks weer zeggen, dat het niet voorlopig is?

DE VOORZITTER: De heer Figaroa kan ik als volgt antwoorden, dat de moeilijkheden niet zijn met "grondeigenaren", maar met slechts één grondeigenaar. Wij hebben dus een offerte gedaan aan de grondeigenaren van dit perceel. Dit is namelijk een niet-verdeelde boedel. Dus een groep mensen, die gezamenlijk eigenaar zijn, dus erfgenamen van een erfenis, die gezamelijk eigenaar zijn van dit perceel. Nu zijn op één na alle erfgenamen bereid om mee te werken en bereid de offerte van het Eilandsbestuur te accepteren. Dat is geen probleem. Deze ene persoon echter niet, en wij hebben de grootste moeite met deze ene persoon. Het is een eindeloze zaak geworden. U weet, die weg, die ligt daar een hele tijd en de huidige situatie is verkeerstechnisch zeer gevaarlijk. Vooral voor de mensen, die naar de Lago en naar San Nicolas moeten rijden en omgekeerd is het een zeer vervelende situatie en wij zijn van mening dat wij moeten trachten zo gauw mogelijk hier een einde aan te maken.

Onze indruk is, dat met deze enige persoon er niets valt te regelen. Het is mij moeilijk om in een openbare vergadering hier meer van te zeggen, maar ik kan de heer Figaroa de verzekering geven, dat van onze zijde alles is geprobeerd, zelfs dingen, die men normaal niet probeert. De heer Figaroa stelt, dat hij nog steeds van mening is, dat het misschien beter zou wezen, indien het Eilandsbestuur het aandeel van de overige eigenaren zou kopen en dan dat stuk weg aanleggen en op die wijze deze ene mijnheer forceren om ook te verkopen. Er is een groot bezwaar ten aanzien van het voorstel van de heer Figaroa. Dit is een niet-verdeelde boedel. Indien wij de aandelen van de overige eigenaren kopen, dan worden wij mede-eigenaar, samen met die mijnheer en dan kunnen wij niet meer onteigenen, want dan moeten wij van onszelf gaan onteigenen. Dus daarmee wordt de hele onteigenings-procedure gestuit en dan zijn wij veel verder van huis, want dan kunnen wij alleen nog onderhandelen met deze mijnheer. Dan staan wij er veel slechter voor dan nu. Dus ik moet ten zeerste afraden om samen met deze mijnheer medeeigenaar te gaan worden van dit stuk grond, want dan sluiten wij alle onteigeningsmogelijkheden uit. Het aankopen van het aandeel van deze andere eigenaren heeft ook dit bezwaar, dat wij dan het hele perceel moeten kopen, terwijl wij slechts in geinteresseerd zijn om de strook te kopen, waar die weg aangelegd moet worden. Het voorstel van de heer Figaroa zou dus meebrengen, dat wij dus het hele perceel waar deze mensen eigenaar van zijn zouden moeten gaan kopen en dat is veel meer dan wat wij nodig hebben voor de wegaanleg. Dus het Bestuurscollege is van mening, dat wij ons moeten beperken tot de strook, waarvan wij kunnen stellen, dat wij die kopen willen in het algemeen belang voor de wegaanleg. Daartoe zijn die andere leden wel bereid, maar deze ene mijnheer niet. Ik kan de heer Figaroa wel de verzekering geven, dat indien wij dus machtiging krijgen om tot onteigening over te gaan, dat wij daarmee de mogelijkheid om op normale prettige wijze tot een oplossing te komen, niet uitsluiten. Wij zullen te allen tijde bereid zijn om een normale overeenkomst te sluiten met deze mijnheer tenzij hij te laat komt. Er komt natuurlijk een moment dat de onteigenings-procedure voor de rechter komt en dan is het natuurlijk te laat. Maar daar is nog enige tijd mee gemoeid. Misschien dat voor die tijd men nog tot schikking kan komen en ik kan U de verzekering geven dat het Bestuurscollege helemaal niet happig is op een onteigenings-procedure. Maar wij zitten al meer dan 1½ jaar met deze zaak. En iedereen klaagt steen en been over de situatie bij die weg en wij hebben gemeend dat wij de knoop moeten doorhakken.
De heer Finck vraagt; Wat bedoelt het Bestuurscollege met deze voorlopige goedkeuring, met dit voorlopige plan en of er nog een definitief plan komt? Inderdaad, er komt nog een definitief plan. Dit is de voorgeschreven procedure voor onteigening. Er wordt eerst een voorlopig plan voorgelegd om de belanghebbende in de gelegenheid te stellen hun bezwaren te kennen te geven op dat plan. Daarna komt een definitief plan weer bij de Raad om een definitief plan vast te stellen. Dus dit is de normale procedure, zoals dit voorgeschreven is.

Thans gaan wij over tot de tweede ronde.

DE HEER F.D.FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter, ik kan mij niet helemaal verenigen met hetgeen het Bestuurscollege naar voren heeft gebracht in deze, want als U zegt, als het Eilandgebied Aruba die aandelen koopt van degenen, die bereid zijn te verkopen, dat het eilandgebied dan medeeigenaar wordt, samen met de onwillige eigenaar, en dat het eilandgebied Aruba dan met deze onwillige zal moeten onderhandelen om tot eventuele scheiding en deling te komen. Maar dat is niet zo, want noch het eilandgebied, noch die onwillige eigenaar zijn dan gebonden in medeeigendom om dat stuk grond te houden. Als die onwillige eigenaar, zoals nu gebleken is, niet bereid is om mee te werken, dan kan het eilandgebied Aruba altijd zich tot de Rechter wenden met het verzoek om deze grond in openbare verkoop te doen verkopen.

Dus indien het Bestuurscollege van mening is, dat deze handeling langer zal duren dan de onteigenings-proceduren, dan zijn wij ervoor dat men tot onteigening overgaat. Ik betwijfel dit, want onteigenings-proceduren duren altijd zeer lang. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, de voorlopige goedkeuring houdt in, dat belanghebbende eventueel protesteren kan, althans zijn stem kan doen horen. Ik neem aan, dat het Bestuurscollege gezorgd heeft dat deze mijnheer kennis heeft genomen of althans nog steeds neemt van dit plan.

DE VOORZITTER: Dat kan niet gebeuren. Als dit voorlopig wordt goedgekeurd dán gaat hij kennis krijgen hiervan.

DE HEER E.R.FINCK: Goed, Mijnheer de Voorzitter, en dan wil ik U hierbij zeggen, dat ik niet alleen van het Bestuurscollege inlichtingen heb ingewonnen, maar ook van andere zijden en ik ben de mening toegedaan dat vanwege ons Bestuurscollege alles in het werk gesteld werd om tot minnelijke schikking te komen. En naar ik mij heb laten vertellen dat het slechts een mijnheer is die hier zo koppig is en, zoals men zegt, dat het een "capricho" is, dat hij niet mee wil werken. Ik kan U daarom zeggen, dat deze fraktie bereid is U deze voorlopige toestemming te verlenen, en straks nadat U met deze mijnheer eventueel nog onderhandeld hebt de definitieve toestemming ook te geven. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Inderdaad, Mijnheer Figaroa, is het waar, dat indien wij mede-eigenaar zouden worden en wij zouden met de onwillige eigenaar niet tot overeenstemming kunnen komen wij dan naar de Rechter kunnen gaan. Niet voor de openbare verkoop, maar, zoals de heer Figaroa stelde, om de Rechter te verzoeken scheiding en deling. Dan zal de Rechter uitspraak doen eventueel door het inschakelen van een tussenpersoon, waarbij scheiding en deling wordt toegepast, waarbij dus, ten aanzien van het perceel precies wordt aangegeven, "dit is van U en dat is van U". Mocht dan het aandeel dat aan deze onwillige eigenaar wordt toegewezen, toevalligerwijs, voor een gedeelte desnoods, vallen over de wegstrook, dan zijn wij even ver, want dan moeten wij toch weer gaan onteigenen als die man niet wil meewerken. Dan moeten wij dus opnieuw beginnen, want dan is hij eigenaar in zijn eentje geworden van een strook bij uitspraak van de Rechter. Hij wil niet verkopen, dan blijft de enige weg onteigening. Het enige dat wij dan bereikt hebben is dat wij veel tijd hebben verloren. Dus wij geloven echt, dat wat wij hier voorstellen aan de Raad de beste oplossing, althans de oplossing met het minste tijdverlies is.
Hiermee zijn wij gekomen aan het einde van de tweede ronde van de Algemene Beschouwingen.

Zonder hoofdelijke stemming wordt het voorlopige plan goedgekeurd door de Raad.

22. a. Brief van de Amerikaanse Consul Generaal dd. 15 februari 1965 n.a.v. de motie van 22 januari 1965 inzake het versnelde "lay-off" programma van de Lago. (Ag.no. 1860; bijlage 1965 no. 57).

b. Antwoord-telegram van de Standard Oil Company of New Jersey dd. 28 januari 1965 n.a.v. de motie van 22 januari 1965 inzake het versnelde "lay-off" programma van de Lago. (Ag.no. 1860; bijlage 1965 no. 57).

c. Antwoord-telegram van de Lago Oil & Transport Co. Ltd. dd. 23 januari 1965 n.a.v. de motie van 22 januari 1965 inzake het versnelde "lay-off" programma van de Lago. (Ag.no. 1860; bijlage 1965 no. 57)

De Algemene Beschouwingen over het onderwerp worden geopend.

DE HEER J.GEERMAN: Señor Presidente, esaki ta haci mi recorda e dia cu nos a tene reunion aki, unda cu mi a declara publicamente cu tur emocion cu nos ta haciendo y cu tur e telegramnan cu nos ta manda di nan lo kom niets van terecht. Awe publicamente mi tin cu declara cu mi palabranan a resulta verdad. Señor Presidente, aunque cu mi a weita cu Lago a cumpra shares den Sheraton Hotel, pa mi esey no ta suficiente. Moralmente, Señor Presidente, Lago tin un verplichting jegens e bevolking di Aruba. Esey mi tin di declara publicamente aki cu Lago no a cumpli cune. Nos a manda telegram p'aki y p'aya y e dia nochi ey mi a declara (den e notulen e ta para) di telegramnan lo no bin niets van terecht. Awe nos ta weita cu inderdaad di e telegramnan ey no a bin nada. Pa mi ta penoso, pa mi ta duel mi, pasobra mi tabata sa padilanti cu tur esfuerzo cu nos a haci esey, nada no a bini di dje. Mi kier pa pers cu ta para ey bandanan publica y bisa Lago cu nos ta teleurgesteld, y cu ta duel nos cu tur e actividadnan, e maniobranan cu nan a purba di haci, nos tabata sa cu toch nan ta sigui cu nan "lay-off" programma, y cu nan tin idea cu muy pronto no ta keda mas of menos cu 1.000 hende na trabao, y cu hopi tata di familia lo bay cas pronto. Ta duel mi di bisa aki publicamente cu tin un liga di obrero cu por accepta unda cu Lago por manda un hende ora cu e tin 50 aña na cas, esey ta un crimen, pasobra e hendenan por tin 10 aña mas pa traha ora nan yega 60 aña y awor Lago ta manda nan cas ora cu nan tin 50 aña. Y, Señor Presidente, ta duel mi di bisa cu loke Aruba a haci pa Lago mi no ta kere cu Lago ta coopera cu Aruba manera cu Lago mester haci. Masha danki.

(Vertaling)

Mijnheer de Voorzitter, dat herinnert mij aan die dag toen wij hier die vergadering hadden, waar ik in het openbaar heb verklaard, dat van al die moties die wij behandelden en al die telegrammen, die wij verstuurden er niets van terecht zal komen. Vandaag moet ik weer openlijk verklaren dat mijn woorden bewaarheid zijn. Mijnheer de Voorzitter, al heb ik gezien dat de Lago aandelen heeft gekocht in het Sheraton Hotel projekt, voor mij is dat niet voldoende. De Lago heeft een morele verplichting jegens de bevolking van Aruba. Ik moet hier echter openlijk verklaren, dat de Lago daaraan niet voldoet. Wij hebben telegrammen links en rechts gezonden en ik heb het diezelfde avond verklaard (het staat in de notulen), dat er van die telegrammen niets terecht is gekomen en zal komen. Vandaag zien wij dat inderdaad van die telegrammen niets is terecht gekomen. Voor mij is dat pijnlijk ik vind het jammer, want ik wist van te voren, dat al onze moeite nutteloos zou zijn en dat van onze eerlijke inspanningen niets is terecht gekomen. Ik wens dat de Pers, die daar aan die kant zit, dit publiceert en aan de Lago zegt, dat wij teleurgesteld zijn en dat het ons spijt, dat al de activiteit en handelingen, die wij getracht hebben, op niets zijn uitgelopen. Wij wisten, dat de Lago toch door zou gaan met haar "lay-off" programma en dat spoedig er niet meer dan 1.000 mensen of minder aan het werk zullen blijven. Vele huisvaders, kostwinners zullen spoedig naar huis gezonden worden. Het spijt mij hier openlijk te moeten stellen, dat er een vakbond bestaat die toestaat dat de Lago mensen naar huis stuurt wanneer zij de 50-jarige leeftijd hebben bereikt. Dat is een misdaad, want die mensen hebben nog 10 jaar waarin zij kunnen werken totdat zij 60 zijn en nu stuurt de Lago hen met 50-jarige leeftijd eruit. Mijnheer de Voorzitter, het spijt mij te moeten zeggen, dat voor al hetgeen Aruba voor de Lago heeft

gedaan, ik van mening ben, dat de Lago niet met Aruba meewerkt, zoals zij dat behoort te doen. Ik dank U.

DE HEER J.ERASMUS: E "lay-off" di Lago ta basa ariba modernisacion, mas o menos. Mi ta corda cu den un reunion publico di Eilandsraad poco siman pasa, cu miembronan di Raad, especialmente di otro banda a remarca tocante e personeel di Balashi. Nan a puntra mi pa haci un "eficiency-report". Awor na Lago mi ta comprende, Señor Presidente, cu Lago a krimp-in asina hopi, cu el a bira te hasta peligroso den sentido di safety. Nan tin e safety-program unda nan ta conseha cada trahado pa nan traha safe, pa evita accidente, pero segun mi Lago a bay asina leeuw, cu nan a krimp-in asina hopi, cu e situacion a bira masha peligroso, di tal manera, cu siman pasa, segun mi a haya di comprende, casi un still a bula, cu si no tabata pa un operator cu tabata alerto, cu por a scapa e still, a scapa e cat-plant y el a scapa Lago tambe, pasobra si e still a bula tur hende tambe lo a bula hunto cu n'e. Awor, Señor Presidente, mi kier haci un pregunta, segun mi un poco belachelijk, pero sinembargo di hopi importancia. Que hubo si kizas nos larga haci un onderzoek tocante e "unsafety" di Lago al momento, pasobra e hendenan ta asina poco cu e situacion ta peligroso. Nos lo por haci un efficiency-onderzoek, door di cual lo por resulta cu Lago mester pone mas hende? Esey ta mi pregunta, Señor Presidente. Es ta pa haci un investigacion severo tocante e situacion peligroso aki, pasobra si en caso resulta un candela - den e ultimo caso ey e operator a yega na tempo - na cualkier parti den Lago y e lugar mester bay halto, anto Aruba a perde y Antillas tambe a perde. P'esey mi ta puntra si ta posibel pa haci un investigacion net contrario di loke Lago tin na mira actualmente. Masha danki.

(Vertaling)

Die "lay-off" bij de Lago is gebaseerd op de modernisatie, zo ongeveer. Ik kan mij herinneren, dat in een openbare vergadering van de Eilandsraad enkele weken geleden, enige leden van deze Raad vragen gesteld hebben omtrent het personeel van het waterplant te Balashi. Zij vroegen om een "eficiency-report" te laten opstellen. Nu is het bij de Lago zo, Mijnheer de Voorzitter, dat, volgens mij de Lago zover inkrimping heeft toegepast, dat de toestand daar gevaarlijk te noemen is, in de zin van arbeidsveiligheid. Zij hebben bij de Lago de bekende "safety-program", waar zij elke arbeider aansporen om veilig te werken om zodoende ongelukken te voorkomen, maar volgens mij is de Lago zover gegaan met de inkrimping, dat de toestand zeer gevaarlijk is geworden, zodanig dat de vorige week, zoals ik heb kunnen begrijpen, een van de ovens bijna de lucht ingegaan is, ware het niet voor de operator, die voldoende tegenwoordigheid van geest bezat, waardoor de oven behouden kon worden, de grote "cat-plant" en zelfs de Lago in zijn geheel, want indien die oven gesprongen was, dan was iedereen mee de lucht ingegaan.
Nu wil ik een vraag, een verzoek doen, Mijnheer de Voorzitter, misschien dat het een beetje belachelijk klinkt, maar het is toch van groot belang. Wat denkt U ervan, als wij bijvoorbeeld een onderzoek lieten instellen naar de onveiligheid van de Lago op het ogenblik, want het aantal mensen daar is op het ogenblik zo weinig, dat de toestand gevaarlijk is. Wij zouden een efficientie-onderzoek kunnen instellen, waardoor zou kunnen blijken, dat de Lago meer mensen zal moeten aanstellen. Dat is mijn vraag, Mijnheer de Voorzitter. Dus om een strenge onderzoek te laten houden naar deze gevaarlijke toestand, want in geval van een grote brand - in het laatste geval was die operator nog net op tijd - in welk deel ook van de Lago dan kan het zijn, dat het hele geval de lucht

ingaat, dan heeft Aruba verloren, maar ook de Antillen. Daarom vraag ik of het mogelijk is om een onderzoek te laten instellen, net het tegengestelde van wat de Lago thans op het oog heeft. Ik dank U.

DE HEER A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, het Bestuurscollege heeft ongetwijfeld meer besprekingen gevoerd met de maatschappij die hierbij betrokken is. Misschien kunnen wij van het Bestuurscollege de meerdere redenen horen over de noodzaak van dit programma. Wij kunnen vaststellen, dat dit programma Aruba heeft gesteld voor een speciale toestand en een toestand heeft geschapen, die zeer gevoelig is voor onze economie. Ik denk dat U het met ons zou zijn, dat in onze ontwikkelingsplannen er geen rekening werd gehouden met dit programma. In dit licht heb ik reeds eerder van deze plaats naar voren gebracht de wenselijkheid om de Nederlandse Regering hieromtrent te benaderen in dit opzicht, omdat er een nieuwe toestand geschapen is waarover wij helemaal geen kennis droegen toen wij onze plannen opstelden, dus dat wij in dat licht dus meer hulp van Nederland kunnen aanvragen.
Ik zou graag de mening van het Bestuurscollege willen weten en het Bestuurscollege vragen of zij ook in deze richting gedacht heeft.

DE VOORZITTER: De heer Geerman heeft volstaan met zijn persoonlijk commentaar te geven op de ontwikkeling. Ik geloof niet, dat het de bedoeling is, dat wij ook nog commentaar op leveren.
De heer Erasmus heeft een concreet voorstel gedaan om een onderzoek in te stellen bij de Lago, aangezien hij vernomen heeft dat de veiligheid daar bij de Lago voor het personeel sterk is achteruit gegaan vanwege het "lay-off" programma. Ik kan de heer Erasmus mededelen, dat deze berichtgeving ons ook al eerder ter ore is gekomen. Ook het Bestuurscollege heeft al geruime tijd vernomen, dat men beweert, dat als gevolg van het "lay-off" programma het bij de Lago minder veilig is geworden op het bedrijf. Een onderzoek zoals de heer Erasmus voorstelt vindt eigenlijk reeds plaats, continu door de veiligheidsinspectie van de Departement Sociale en Economische Zaken. Het is mij niet zo voor de vuist weg mogelijk te zeggen of zo'n onderzoek van resente datum weer heeft plaats gevonden, maar in verband met het verzoek van de heer Erasmus kan ik dit stellen.
Ik zal het hoofd van Sociale en Economische Zaken verzoeken om de zaak opnieuw te laten bekijken door de veiligheidsinspecteurs voor het geval het nog niet is gebeurd. Met andere woorden, er is een veligheidsinspectie en die houdt regelmatig controle - toezicht. Wij kunnen eventueel deze inspectie nog eens speciaal inschakelen en een speciaal onderzoek instellen bij de Lago.
De heer Werleman zou gaarne willen vernemen of het Bestuurscollege iets naders kan vertellen naar aanleiding van de besprekingen met de Lago die plaats hebben gevonden, nadat deze telegrammen werden ontvangen. Inderdaad heeft het Bestuurscollege met de Lago-direktie uitvoerig gesproken indertijd dat was dus in het begin van dit jaar over het "lay-off" program.
Het Bestuurscollege heeft van haar zijde getracht van de Lago gedaan te krijgen, dat zij het "lay-off" programma minder drastisch zou toepassen.
Ons verzoek was om het over een langere termijn uit te strijken en ook om bepaalde grenzen te stellen, om de zaak dus als het ware te beperken tot een bepaald maximum per jaar. De Lago is niet bereid geweest zich hier toe te binden. De Lago heeft zeer uitvoerig het Bestuurscollege toegelicht over de positie op de wereldmarkt van de aardolie-produkten en dat zij dus daardoor genoodzaakt zijn om bedrijf-economische redenen en om redenen van concurrentie deze maatregelen door te zetten. Ik moet eerlijk toegeven, dat het Bestuurscollege door de argumentatie van de Lago niet overtuigd is geworden in die zin, dat wij wel begrip hebben voor hun positie, en wij ons kunnen indenken, dat zij om bedrijfs-economische redenen moeten inkrimpen en de totale werknemers terugbrengen op minder dan 3.000.

Met andere woorden, in principe zijn wij overtuigd, dat de Lago gelijk heeft, maar de Lago heeft het Bestuurscollege niet bewezen, dat het noodzakelijk is om zover te gaan als zij nu gaan en nog willen gaan. Wij hebben dit de Lago ook medegedeeld, dat het ons spijt, maar dat zij ons hiervan niet hebben kunnen overtuigen. Het Bestuurscollege heeft nog steeds de mening, dat de vraag is of het echt nodig is om zover te gaan als de Lago nu wil gaan. Deze besprekingen zijn dan ook geëindigd zonder een overeenstemming te bereiken, alleen met een verzoek onzerzijds, dat wij dus gehandhaafd hebben jegens de Lago om bij dit programma zoveel mogelijk voorzichtigheid in acht te nemen, trachten om dit zoveel mogelijk te beperken en het zo weinig drastisch mogelijk te doen dus om het uit te strijken over een lange periode; van de zijde van de Lago werd in algemene zin toegelegd, dat zij zoveel mogelijk rekening zouden houden hiermee en alles zouden doen in het belang van Aruba.

Dus al met al, mijnheer Werleman, zijn wij niet tot een overeenstemming gekomen en nogmaals het Bestuurscollege is niet overtuigd geworden door de Lago, dat de manier waarop deze zaak gaat en het doel dat men voor ogen heeft, inderdaad noodzakelijk is.
De heer Werleman heeft ook gevraagd of het de bedoeling is, dat het Bestuurscollege zich tot Holland zal wenden in verband met de financiering van de welvaartsplannen, nu dat de ontwikkeling hier op Aruba als gevolg van de "lay-off" van de Lago zich ernstiger laat aanzien dan indertijd werd verwacht. Inderdaad, mijnheer Werleman, het Bestuurscollege is dit inderdaad van plan. Eigenlijk hebben wij dit reeds gedaan. Zodra deze ontwikkeling zich voordeed en ook nadat wij de besprekingen met de Lago hadden volbracht, is het voltallig Bestuurscollege bij de Antilliaanse Regering geweest, en heeft een zeer uitvoerige bespreking gehad om dit onder aandacht te brengen van de Antilliaanse Regering. Wij hebben daarbij uitdrukkelijk verzocht aan de Antilliaanse Regering op basis van deze nieuwe ontwikkelingen een beroep op de Nederlandse Regering te doen om de financiering, ten aanzien van het 10-jarenplan opnieuw te herzien in het licht van deze ernstige ontwikkeling.
Het is de bedoeling van het Bestuurscollege om naar aanleiding van de ontwerp-begroting 1966, die hier ingediend is, de Antilliaanse Regering opnieuw hierover schriftelijk te benaderen. Het is inderdaad een feit, dat, toen de prognose werd opgesteld van de financiële draagkracht van de Antillen voor de komende 10 jaar, men de ontwikkeling, ten aanzien van de Lago en de werkgelegenheid op Aruba optimistischer heeft gesteld dan wat in werkelijkheid het geval blijkt te zijn. Ik moet wel aan toevoegen, dat hier geen enkele blaam geldt voor degene, die deze prognose heeft opgesteld, omdat de Lago nooit het eilandgebied bijtijds een inzicht heeft gegeven van wat men van plan was. Wij werden ieder jaar geconfronteerd met een werkelijkheid. Maar een zekere planning of prognose heeft men, niettegenstaande herhaald verzoek van het Bestuurscollege ons nooit willen geven. De Lago beweert tegenover het Bestuurscollege, dat de laatste ontwikkeling waarbij zij veel verder zijn gegaan dan wat zij verwacht hadden, ook voor hun een ontwikkeling is, die zij toen niet hadden voorzien. In ieder geval is het zo dat de zaak anders ligt dan in de planning, was verwacht en zeker aanleiding is om de Nederlandse Regering te verzoeken deze zaak opnieuw te bezien, want ten aanzien van de onrendabele projekten weegt dit natuurlijk zeer zwaar. Rendabele projekten die zijn op zicht rendabel, dus dat is ten aanzien van de financiering niet zo'n groot bezwaar. Maar onrendabele projekten, die wij dus zelf gedeeltelijk moeten terugbetalen, daar zit het moeilijke punt en ik vrees inderdaad dat de financiële draagkracht van het eilandgebied in de naaste toekomst niet zodanig zal zijn, dat wij deze verplichting zullen kunnen nakomen, tenzij een andere regeling wordt getroffen.

DE HEER J.GEERMAN: Mijnheer de Voorzitter, het doet mij een genoegen om van het Bestuurscollege, en U, als Voorzitter, te horen, dat het Bestuurscollege niets heeft nagelaten om te trachten de Lago erop te wijzen dat de manier waarop zij hebben opgetreden met het versnelde "lay-off" programma niet in het algemeen belang van Aruba is. Daarvoor ben ik zeer dankbaar aan het Bestuurscollege. Dat is een bewijs, Mijnheer de Voorzitter, dat het Bestuurscollege niet stil zit en dat het Bestuurscollege ook achter de gedachtegang van de Eilandsraad zit. Mijnheer de Voorzitter, ik hoop dat de Pers Uw zienswijze dus wat U naar voren hebt gebracht ook naar voren zal brengen, zodat de Lago het morgen kan lezen en dat de Lago weet hoe het eilandgebied en de volksvertegenwoordiging van het eilandgebied over deze hele zaak denkt. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER J.ERASMUS: Mijnheer de Voorzitter, ik ben U ook dankbaar voor Uw antwoord, maar ik moet er toch een opmerking bij toevoegen. Het gaat namelijk over een onderzoek, Mijnheer de Voorzitter, en ik zal weer terug verwijzen naar de vergadering van een paar weken geleden, waarbij wij besloten hadden om een deskundig onderzoek te laten instellen bij Water & Energie Bedrijf te Balashi. Hier zegt U dat U contact zal opnemen met Sociale Zaken om de bevoegde ambtenaren een onderzoek te laten instellen. Daarvoor ben ik zeer blij. Mijn vraag is echter deze, Mijnheer de Voorzitter: zijn deze ambtenaren deskundigen? Wij hebben wel een deskundige, die hier op Aruba is gekomen om bij het Water & Energie Bedrijf een deskundig onderzoek in te stellen. Zijn deze ambtenaren van de Sociale Zaken als zodanig deskundigen? Ik heb helemaal geen wantrouwen in deze ambtenaren, maar er zijn ambtenaren, die wel het routine werk doen, maar die geen deskundigen zijn op een bepaald gebied. Dus ik wil weten of deze ambtenaren wel deskundigen zijn. Ja of nee? Dat is mijn vraag, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Mijnheer Erasmus, ik kan Uw vraag zeer goed begrijpen. Inderdaad is een bedrijf zoals de Lago een zeer gecompliceerd bedrijf en men kan niet verwachten dat iedere veiligheids-inspecteur zonder meer in staat is zoiets te beoordelen. Mocht er dus inderdaad aanleiding zijn om deskundigen hierbij in te schakelen, dan ben ik gaarne bereid dit naar voren te brengen bij het departement van de Sociale en Economische Zaken of bij de betrokken minister, want zoals U weet, is dit een landszaak. Wij hebben een wettelijke basis om op te treden met officieel benoemde veiligheids-inspecteurs. Dus er zal een modus gevonden moeten worden om outside-experts in te schakelen in een dergelijk geval, die dus niet officieel benoemd zijn, maar ik wil gaarne aannemen, dat daar wel een modus voor te vinden is en ik zal het niet nalaten dit naar voren te brengen bij de betrokken minister.
Thans zijn wij gekomen aan het slot van het laatste agenda-punt. Deze stukken stel ik voor om die ter kennisgeving aan te nemen als de Raad geen bezwaar heeft.
Ik dank U allen voor Uw aanwezigheid en Uw medewerking vanavond.

De Voorzitter sluit de openbare vergadering.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van ....

De Gezaghebber,

De Sekretaris,